

Libris
Respect pentru oameni și cărți

MIRCEA CĂRTĂRESCU

MIRCEA CĂRTĂRESCU

SOLENOID

HUMANITAS
BUCUREŞTI

„Un om de sânge ia din pisc noroi
Și zămislește marea lui fantomă
De reverie, umbră și aromă,
Și o pogoară vie printre noi.

Dar jertfa lui zadarnică se pare,
Pe cât e ghiersul cărții de frumos.
Carte iubită, fără de folos,
Tu nu răspunzi la nici o întrebare.“

Tudor Arghezi, *Ex libris*

„I s-a extirpat un fragment din occiput. Odată cu soarele, toată lumea se poate uita înăuntru. Asta îl enervează și-l distrage de la muncă; ba chiar îl infurie faptul că tocmai el este exclus de la acest spectacol.“

Franz Kafka, *Jurnal*
(trad. Radu Gabriel Pârvu)

PARTEA ÎNTÂI

1 Am luat din nou păduchi, nici măcar nu mă mai miră, nu mă mai sperie, nu-mi mai provoacă greață. Doar mă mănâncă. Lindenii am mai tot timpul, îi tot scutur când mă pieptân în baie: oușoare de culoarea sidefului, lucind negricios pe faianța chiuvetei. Rămân destui și între dintii pieptenelui, pe care-i curăț apoi cu periuța de dinți veche, cea cu coada mucegăită. N-am cum să nu iau păduchi – sunt profesor la o școală de periferie. Jumătate din copii au păduchi, le sunt găsiți la începutul școlii, la vizita medicală, când asistenta le prefără părul cu gesturile experte ale cimpanzeilor – doar că nu crapă-n dinți crustele de chitină ale insectelor capturate. În schimb, recomandă părinților o soluție alburiu-leșioasă, mirosind a chimicale, aceeași pe care-o folosesc până la urmă și profesorii. Toată școala ajunge în câteva zile să miroasă a soluție împotriva păduchilor.

Nu e totuși chiar aşa de rău, măcar ploșnițe nu avem, nu s-au mai văzut de mult. Mi le amintesc și pe-astea, le-am văzut cu ochii mei când aveam vreo trei ani, în vilișoara din Floreasca unde am locuit prin '59-'60. Mi le arăta tata, când dădea brusc la o parte salteaua patului. Erau ca niște bobite stacojii, tari și lucioase ca fructele de pădure sau ca acele boabe negre

de iederă pe care știam că nu trebuie să le bag în gură. Doar că bobitele dintre saltea și scheletul patului fugeau repede către colțurile întunecate, atât de alarmate, că mă apuca râsul. Abia aşteptam să mai ridice tata colțul greu al saltelei (când se schimbau cearșafurile) ca să mai văd animălușele durdului. Râdeam atunci cu atâta poftă, că mama, care mă purta cu părul mare și tot numai buclisoare, mă lua întotdeauna-n brațe, scuipându-mă să nu mă deoache. Tata aducea apoi pompa de analcid și le trăgea câte un duș urât miroitor ploșnițelor oploseite pe la încheieturile lemnăriei, de le mergeau fulgii. Îmi plăcea cum mirosea lemnul patului, brad încă mustind de răsină, îmi plăcea până și miroslul de analcid. Apoi tata lăsa în jos salteaua și venea mama cu cearșafurile în brațe. Când așternea unul dintre ele pe pat, se umfla ca o gogoașă mare în care-mi făcea o placere neobișnuită să mă vâr. Așteptam apoi să se lase, încet, cearșaful pe mine, să se muleze pe corpușorul meu, dar nu pe fiecare particică a lui, ci desenând complicate cute și cutisoare. Camerele erau pe atunci mari ca niște hale, și-n ele se tot învârteau cei doi oameni uriași care, nu se știe de ce, aveau grija de mine: mama și tata.

Dar nu-mi amintesc înțepăturile de ploșniță. Mama-mi spunea că sunt ca niște cerculete roșii pe piele, cu un punct alb în mijloc. Și că mai degrabă te ardeau decât să te mănânce. Nu știu, fapt e că iau mereu păduchi de la copii când mă aplec deasupra caietelor lor, e ca o boală profesională. Port părul lung din vremea când aş fi putut deveni scriitor. Atât mi-a rămas din cariera asta, pletele. Și helâncile pe gât, cum purta primul scriitor pe care l-am văzut vreodată și care mi-a rămas ca o imagine, glorioasă și de neatins, a autorului: cel din *Mic dejun la Tiffany*. Părul mi se-atinge mereu de cel al fetișelor, înfoiat și plin de panglicuțe. Pe funi-

ile astea cornoase, semitransparente, urcă insectele. Ghearele lor au curbura firului de păr, pe care-l apucă perfect. Umblă apoi pe pielea capului, își lasă acolo excrementele și ouăle. Înțeapă pielea, nevăzută de soare vreodată, de un alb imaculat, ca de pergament, și asta le e hrana. Când mâncărurile devin cu neputință de suportat, dau drumul la apă fierbinte-n cadă și mă pregătesc să-i extermin.

Îmi place cum sună apa în cadă, cloicotul acela năvănic, repezirea turbionară a miliardelor de stropi și șuvițe răsucite-n spirală, vuietul jetului vertical în gelatină verzuie a apei ce crește infinitezimal, cucerind pereții căzii prin umflări obstaculate și invazii bruște, de parcă ar fi nenumărate furnici transparente roind în jungla amazoniană. Închid robinetul și se face liniște, furnicile se topesc una-n alta și safirul moale ca un jeleu rămâne liniștit, se uită la mine ca un ochi limpede și mă așteaptă. Gol, intru-n apă cu voluptate. Îmi scufund imediat capul, simt cum pereții apei îmi urcă simetric pe obraji și pe frunte. Apa mă strâng, e grea în jurul meu, mă face să levitez în mijlocul ei. Sunt sâmburele unui fruct cu carne verde-albastră. Părul mi se întinde până la marginile căzii, cum ar deschide o pasare neagră aripile. Firele se resping între ele, fiecare e independent, fiecare plutește, muiat deodată, printre celelalte, fără să le atingă, asemenea tentaculelor unor crini-de-mare. Mișc capul brusc într-o parte și-ntr-alta ca să simt cum firele se tensionează, se-ntind prin apa densă, capătă greutate, o greutate neașteptată. E greu să le smulgi din alveolele lor de apă. Păduchii se țin bine de trunchiurile groase, se fac una cu ele. Fețele lor inumane arată un fel de nedumerire. Carcasele le sunt din aceeași substanță cu firele de păr. Se moaie și ele în apa fierbinte, dar nu se dizolvă. Tubușoarele respiratorii aşezate simetric pe

marginea pântecelor gofrate sunt bine-nchise, ca nările lipite ale focilor. Plutesc în cadă pasiv, destins ca un preparat anatomic, pielea degetelor mi se umflă și se-ncrește. Sunt și eu moale, de parc-aș fi acoperit cu chitină străvezie. Mâinile, lăsate-n voia lor, plutesc la suprafață. Sexul tinde și el să se-nalțe, ca un dop de plută. E atât de straniu că am un trup, că sunt într-un trup.

Mă ridic în capul oaselor și-ncep să-mi săpunesc părul și trupul. Cât stătusem cu urechile sub apă auzisem clar discuții și bufnituri din apartamentele vecine, dar ca prin vis. Acum aveam dopuri de gelatină-n urechi. Îmi plimb palmele pline de săpun pe trup. Trupul meu nu e pentru mine erotic. Parcă nu peste trupul, ci peste mintea mea îmi trec degetele. Mintea mea îmbrăcată în carne, carnea mea îmbrăcată în cosmos.

Ca și în cazul păduchilor, nu am o prea mare surpriză când ajung cu degetele pline de săpun la buric. De câțiva ani buni mi se-ntâmplă asta. La început m-am speriat, bineînțeles, fiindcă auzisem că se poate-ntâmpla să-ți plesnească buricul. Dar nu-mi făcusem niciodată probleme cu al meu, fiindcă buricul meu nu era decât o scobitură pe pântecul meu „lipit de șira spinării“, cum spunea mama. Pe fundul acestei adâncituri era ceva neplăcut la atingere, care nu ajunsese să mă preocupe vreodată. Buricul nu era altceva decât locul scobit al mărului, de unde iese codița. Am crescut și noi ca niște fructe pe un peștiol străbatut de vinișoare și artere. Dar cu câteva luni în urmă, pe când îmi treceam degetele grăbit peste accidentul ăsta de pe trupul meu, doar ca să nu rămână nespălat, am simțit ceva neobișnuit, ceva ce n-ar fi trebuit să fie acolo: un fel de țumburuș care mi-a zgâriat vârful degetului, ceva neorganic, nefăcând parte din trupul meu. Era încrustat în nodul de carne palidă ce se holba acolo, ca un ochi

între două pleoape. Pentru prima oară m-am uitat mai atent, sub apă, depărtând cu degetele marginile crevasei. Cum nu vedeam bine, m-am ridicat din cadă, și lentila de apă din buric s-a scurs încetisor. Dumnezeule, îmi spuneam zâmbind, am ajuns să-mi contemplu propriul omblig... Da, era un fel de nod palid, ce căpătase-n ultimul timp mai mult relief decât de obicei, pentru că la aproape treizeci de ani mușchii pântecului mi se mai relaxaseră. O încrustație ca o unghie de copil, într-una dintre volutele nodului, se dovedi simplă murdărie. Dar din celalătă parte, rigid și dureros, ieșea micul ciot negru-verzui pe care-l simțisem cu vârful degetului. Nu-mi dădeam seama ce putea fi. Am încercat să-l apuc cu unghiile, dar, trăgând, am simțit o mică durere care m-a speriat: putea fi un fel de neg pe care nu era înteles să-l zgândări. M-am străduit să-l uit și să-l las baltă, acolo unde crescuse. De-a lungul vieții ne ies destule alunițe, negi, oase moarte și alte mizerii pe care le cărăm răbdători cu noi, ca să nu mai vorbim de unghii și păr, de dinții care ne cad: bucăți din noi ce nu ne mai aparțin și care capătă o viață numai a lor. Am și acum, prin grija mamei, într-o cutie de tic-tac, toți dinții mei de lapte, și tot prin grija ei am codițele mele de la vârstă de trei ani. Pozele noastre cu smalțul plesnit și cu zimțișori ca de timbru pe margini sunt tot mărturii de acest fel: trupul nostru s-a interpus cândva cu adevărat între soare și lentila aparatului de fotografiat, lăsându-și umbra pe peliculă nu altfel decât își așterne luna, la eclipsă, umbra peste discul solar.

Dar după o săptămână, din nou în cadă, mi-am simțit iarăși buricul neobișnuit și iritat: bucățica neidentificată se lungise puțin și se simțea altfel, mai curând nelinișitor decât dureros. Când ne doare măseaua ne-o zgândărim cu limba chiar riscând să dăm pân-la urmă

de o durere vie. Orice iese din obișnuit pe harta sensibilă a trupului nostru ne înverșunează și ne agită: trebuie cu orice preț să scăpăm de senzația de jenă care nu ne dă pace. Câteodată, seara, la culcare, îmi scot șosetele și simt că pielea cărnoasă, galben-străvezie de pe partea laterală a degetului mare s-a-ngroșat excesiv. Apuc cu degetele umflătura tare, trag de ea și câte-o jumătate de oră până ce izbutesc să rup o margine, de care trag mai departe, cu buricele degetelor dureroase, tot mai iritat și mai preocupat, până desprind o coajă groasă, sticloasă, cu striații ca de papile digitale, un centimetru întreg de piele moartă, ce atârnă acum dizgrațios de deget. Nu pot trage de ea mai departe, căci deja ajung la pielîța inervată de dedesubt, la mine cel care simte durerea, dar trebuie totuși să rezolv mâncărimea, neliniștea aia. Iau foarfeca și-o retez, apoi o contemplu multă vreme: o coajă albă pe care-am produs-o eu, fără să știu cum, aşa cum nu-mi mai aduc aminte cum mi-am produs oasele. O-ndoi între degete, o miros, miroase vag a amoniac: bucățica organică, dar moartă, moartă încă de când făcea parte din mine și-mi adăuga câteva grame la greutate, mă înverșunează în continuare. Nu-mi vine să-o arunc, sting lumina și mă culc, dar tot cu ea între degete, pentru ca a doua zi să uit totul cu desăvârsire. Totuși câțiva timp șchioapăt ușor: mă doare locul de unde mi-am smuls-o.

Așa că am început să trag ușor de grunjul tare ce mi se ițea din buric până când, pe neașteptate, am rămas cu el în mână. Era un mic cilindru de jumătate de centimetru lungime și cam de grosimea unui băț de chibrit. Părea înnegrit de vreme, mucegăit și năclăit și smolit de trecerea timpului. Era ceva străvechi, mumificat, saponificat, naiba știe. L-am pus sub jetul apei de

la chiuvetă și stratul de slin s-a mai dus, lăsând să se vadă că mai demult lucrușorul acela fusese galben-verzui, poate. L-am pus pe fundul unei cutii goale de chibrituri. Părea măciulia arsă a unui băț.

După câteva săptămâni am mai extras din buricul muiat de apa fierbinte încă un fragment, de două ori mai lung de data asta, din aceeași substanță tare și alungită. Acum mi-am dat seama că era vorba de un capăt flexibil de sfoară, am putut și observa multimea de fibre răsucite care-l alcătuiau. Era sfoară, sfoară ordinară, de împachetat. Cea cu care, acum douăzeci și șapte de ani, îmi legaseră buricul la maternitatea mizerabilă, muncitorească, unde mă născusem. Acum buricul meu o avorta, lent, o bucătică la două săptămâni, o bucătică la o lună, apoi alta după încă trei luni. Cea de azi e a cincea și mi-o scot cu grijă și voluptate. Ondrept, o curăț cu unghia, o spăl în apa din cadă. E capătul cel mai lung de pân-acum și, sper, ultimul. Îl aşez în cutia de chibrituri, lângă celealte: stau cuminți, galben-verzui-negre, strâmbă, cu capetele ușor destrămate. Cânepă, aceeași din care se fac plasele gospodinelor, care le taie mâinile când sunt pline cu cartofi, aceeași cu care se leagă pachetele. De Sfânta Mărie primeam câte-un pachet de la rudele din Banat ale lui tata: prăjitură cu mac și cu miere. Sfoara deznodată, cafeniu-verzuie, era bucuria mea: legam cu ea clanțele ușilor, ca mama să nu mai facă încă un copil. La fiecare clanță făceam zeci, sute de noduri.

Scap de grija sforii din buric și ies, cu apa șiroind pe mine, din cadă. Iau sticla cu substanță anti-păduchi de după closet și-mi torn în cap un deget din conținutul ei duhnitor. Mă-ntreb de la ce clasă i-am luat de data asta, de parc-ar avea vreo importanță. Cine știe,

poate că are. Poate pe străzi diferite ale cartierului și-n clase diferite ale școlii păduchii sunt de alte specii, de alte mărimi.

Mă clătesc de substanța aia scârboasă și-apoi încep să mă pieptăn deasupra chiuvetei cu porțelanul sclipitor de curat. Și deodată paraziții încep să pice, doi, cinci, opt, cincisprezece... Sunt extrem de mici, fiecare năclăit în propria bobita de apă. Cu mare greutate le văd trupurile cu pântecele lătit și câte trei piciorușe, încă mișcând, de fiecare parte. Trupul lor și trupul meu, cum stau gol și ud, aplecat deasupra chiuvetei, sunt alcătuite din aceleași țesuturi organice. Au organe și funcții analoage. Au ochi care văd aceeași realitate, au picioare care-i duc prin aceeași lume nesfârșită și de neînțeles. Vor să trăiască, aşa cum vreau și eu. Îi șterg de pe peretei chiuvetei cu un jet de apă. Coboară-n sifoanele de dedesubt, ajung în canalele subterane.

Merg să mă culc cu părul ud lângă bietele mele comori: cutia de tic-tac cu dințișori de copil, pozele de când eram mic iar părinții mei erau în floarea vârstei, cutia de chibrituri cu sfoara desprinsă din buricul meu, jurnalul. Îmi răstorn, cum fac de-atâtea ori serile, dințișorii în palmă: pietricele netede, încă foarte albe, care-au fost odată în gura mea, cu care cândva am mâncat, am pronunțat cuvinte și-am mușcat ca un cățel. De-atâtea ori m-am întrebat cum ar fi să am pe undeva și o pungă de hârtie cu vertebrele mele de la vîrstă de doi ani sau cu falangele degetelor mele de la șapte...

Pun dinții la loc. Aș vrea să mă uit și pe niște poze, dar nu mai rezist. Trag sertarul noptierei și bag totul acolo, în cutia de „piele de șarpe” îngălbenită, ce adăpostise odinioară un aparat de ras, un pămătuf și-o cutie de lame Astor. Acum îmi țin aici amărâtele mele

de comori. Îmi trag plapuma peste cap și mă străduiesc să adorm cât mai repede, eventual definitiv. Pielea capului nu mă mai mănâncă. În plus, pentru că s-a-ntâmplat de curând, sper să nu se mai întâmple și-n noaptea asta.

2 Mă gândeam la vise, la vizitatori, la toată nebunia asta, dar nu e acum momentul. Deocamdată să mă-ntorc la școala unde lucrez, uite, deja de mai bine de trei ani. „N-o să fiu toată viața profesor“, îmi ziceam, țin minte ca azi, pe când mă-ntorceam cu tramvaiul, în adâncul unei seri de vară cu nori trandafirii, de acolo, din fundul Colentinei, unde fusesem să-mi văd prima dată școala. Și uite că nu s-a-ntâmplat nici o minune și că sunt toate șansele să fie chiar aşa. Până la urmă nici n-a fost aşa de rău pân-acum. În după-amiaza când, imediat după repartiția guvernamentală, m-am dus să-mi văd școala aveam 24 de ani și cam de două ori pe-atâtea kilograme. Eram incredibil, imposibil de famelic. Mustața și părul lung, pe vremea aceea de o nuanță roșcată, nu reușeau decât să-mi infantilizeze și mai mult figura, aşa încât, dacă mă vedeam pe neașteptate în vreo vitrină sau în geamurile tramvaiului, credeam că văd un elev de liceu.

Era o după-amiază de vară, orașul era plin de lumină până sus, ca un pahar cu apa boltită peste buză. Am luat tramvaiul de la Tunari, din dreptul Direcției Generale a Miliției. Am trecut prin dreptul blocului alor mei din Ștefan cel Mare, unde stăteam și eu, m-am uitat, ca de obicei, undeva pe fațada nesfârșită ca să văd fereastra de la camera mea, acoperită cu hârtie albastră ca să nu intre soarele, apoi am trecut de-a lungul gardului de

plasă de sârmă al Spitalului Colentina. Pavilioanele bolnavilor stăteau aliniate în curtea vastă ca niște crucișătoare de zidărie. Fiecare avea altă formă, de parcă bolile diverse ale locuitorilor lor ar fi dictat arhitectura bizară a construcțiilor. Sau poate că arhitectul fiecărui pavilion a fost ales dintre suferinții de o boală anume și l-a gândit în aşa fel încât să-i reprezinte, simbolic, suferința. Le știam pe toate, cel puțin două mă găzduiseră și pe mine. De altfel, chiar în capătul din dreapta al curții am recunoscut, înfiorat, clădirea roz, cu pereții subțiri ca foaia de hârtie, a pavilionului de boli neurologice. Aici stătusem o lună, cu opt ani în urmă, pentru o pareză facială care și acum mă deranjează câteodată. În multe nopți rătăcesc în vis printre pavilioanele Spitalului Colentina, intru în clădiri necunoscute și ostile, cu pereții acoperiți de planșe anatomiche...

Tramvaiul trecea apoi pe lângă fostele Ateliere ITB, unde lucrase și tata ca lăcătuș o vreme. În fața lor fusese să construite însă blocuri, aşa că de la șosea abia dacă se mai vedea. La parterul unui bloc era un dispensar, chiar în dreptul stației Doctor Grozovici. Acolo mă dusesem o vreme să-mi fac injecțiile, vitamina B1 și B6, tot în urma parezei de la șaisprezece ani. Ai mei îmi punreau fiolele-n palmă și-mi spuneau să nu mă-ntorc cu ele nefăcute. Știau ei ce știau. La-nceput le aruncam în casa liftului și le spuneam părinților că le-am făcut, dar nu mi-a mers multă vreme. Până la urmă a trebuit chiar să mi le fac. Plecam spre dispensar, seara pe-ntuneric, cu moartea-n suflet. Mergeam pe jos, cât puteam de încet, două stații. Ca și în zilele când trebuia să merg la dentist, speram să se-ntâmplesc o minune și să găsesc cabinetul închis, clădirea demolată, doctorul decedat sau doar o pană de curent ca să nu meargă turbina și luminile de deasupra scaunului dentar. Nu se-ntâmplă

însă niciodată un miracol. Durerea mă aștepta acolo, întreagă, cu aura ei săngerie. Prima soră de la Grozovici care, Tânziu în noapte, îmi făcuse injecția era frumoasă, blondă, foarte îngrijită, dar curând am căpătat groază de ea. Era genul care-ți privea fundul gol cu un dispreț total. Nu gândul la durerea ce avea să urmeze, ci scârba femeii aceleia pentru puțoiul cu care urma să aibă o relație intimă (fie și cea de a-i înfige un ac în fesă) îmi lichida repede vaga excitație, iar sexul meu renunța la efortul de a-și înălța puțin capul ca să vadă mai bine. Așteptam apoi inevitabilă umezeală pe pielea ce urma să fie martirizată, cele trei-patru plesnituri cu dosul palmei, apoi șocul acului înfipt în carne, mereu cu grija ca vârful lui să-ți atingă vreun nerv, vreo vână, să-ți facă ceva rău, durabil, memorabil, augmentat apoi de otrava ce cobora prin canelura acului ca să-ți se difuzeze, acid sulfuric, în toată fesa. Era oribil. După injecțiile sorei blonde șchiopătam o săptămână întreagă.

Din fericire, sora asta, probabil sadomasochistă înpărat cu iubiții ei, alterna la dispensar cu alta, la fel de greu de uitat, dar din motive diferite. Era o femeie care te speria de moarte, din primul moment când o vedea, pentru că nu avea nas. Dar nu purta nici vreun bandaj sau un nas fals, ci avea, pur și simplu, în mijlocul feței un orificiu larg, vag despărțit în două compartimente. Era măruntă ca un pui de găină, brunetă și cu ochi care poate să-ți ar fi atras atenția prin blândețe dacă aspectul de hârcă al feței nu te-ar fi descumpănat cu totul. Când o nimeream pe blondă, mă lua imediat în primire. În sala de așteptare sufla vântul. În schimb, pitica fără nas părea să aibă un succes neobișnuit: mereu era plină de oameni în sală, plină ca biserică în noaptea de Înviere. Mă-ntorceam acasă de la dispensar la două noaptea. Mulți dintre pacienții care așteptau să intre îi aduceau

flori. Când asistenta apărea în ușă, oamenii zâmbneau fericiți. Cred și eu: nimeni nu avusese, probabil, vreodată o mâna mai usoară. Când îmi venea rândul și mă aşeza pe mușamaua patului din cabinet, cu pantalonii în vine, mă amețea parfumul florilor care, încă în celofan, umpleau șapte-opt vase însirate de-a lungul peretei lor. Femeia cea din cale-afără de brunetă îmi vorbea calm și egal, apoi îmi atingea o clipă fesa cu palma și... cam asta era tot. Nu simteam acul, iar difuzia în mușchi a serului o percepeam doar ca pe o căldură usoară. În câteva minute totul trecea, încât mă-ntorceam acasă vioi și fericit. Părinții mă priveau cu suspiciune: nu cumva aruncasem iar fiola pe cine știe unde?

Urma cinema Melodia, chiar înainte de Lizeanu, și-apoi coboram la stația următoare, la Obor, unde schimbam cu un tramvai ce mergea perpendicular pe Ștefan cel Mare, venind dinspre Moșilor și pierzându-se-n adâncul Colentinei.

Cunoșteam bine locurile, era într-un fel zona mea. De la Obor mama-și făcea aprovisionarea. Mă lua și pe mine, când eram mic, în marea de oameni a vechii piețe. Hala de pește unde puțea de nu puteai să stai, hala mare apoi, cu basoreliefurile și mozaicurile ei înfățișând scene de neînțeles, în fine fabrica de gheăță, în fața căreia muncitorii mânuiau mereu blocuri de gheăță albe la mijloc și miraculos transparente la capete (de parcă s-ar fi dizolvat permanent în aerul dimprejur), erau pentru ochii mei de copil citadele fantastice din altă lume. Acolo, în pustietatea de luni dimineața a pieței Obor, mergând de mâna cu mama, am văzut afișul, lipit pe un stâlp, care m-a urmărit apoi atâta vreme: o caracatiță uriașă apărea dintr-o farfurie zburătoare și-și întindea brațele către un astronaut ce păsea pe un pământ roșu, plin de pietre. Deasupra scria *Planeta*

furtunilor. „E un film“, îmi spusesese mama. „Să aștep-
tăm să-l aducă mai aproape de noi, la Volga sau la Flo-
reasca.“ Mamei îi era frică de centrul orașului, nu ieșea
din cartierul ei decât când nu mai avea loc de întors,
de pildă când îmi cumpăra, de pe Lipsani, uniforma
de școlar cu cămașă pepit și pantaloni care deja aveau
genunchi, de parcă-i purtase cineva încă din fabrică.

Și Colentina mi-era familiară, cu casele dărăpăname de pe stânga și fabrica de săpun Stela pe dreapta, acolo unde se făceau mărcile de săpun de rufe Cheia și Cămila. Miroslul de grăsime râncedă se-ntindea de-aici peste tot cartierul. Urmau clădirea de cărămidă a țesătoriilor „Donca Simo“, unde lucrase cândva mama la războaiele de țesut, apoi niște depozite de cherestea. Strada, mizerabilă și dezolantă, se-nfigea mai departe către orizont, în fierbințeala verii, sub cerurile uriașe, alburii, pe care nu le vezi decât peste București. De fapt, mă născusem acolo, în cartierul Colentina, la mahala, într-o maternitate dărăpănată, improvizată în vechea clădire a unui semi-tripou, semi-bordel de dinainte de 1944, și îmi trăisem și primii ani undeva la Doamna Ghica, într-un ghem de ulicioare demn de un ghetou evreiesc. Mult mai târziu m-am întors acolo, pe Siliștra, cu un aparat de fotografiat și am făcut casei copilăriei mele câteva poze care n-au ieșit. Zona nu mai există, a fost rasă, cu casa mea cu tot, de pe fața pământului. Ce e acum în locul ei? Firește, blocuri, ca peste tot.

Trecând, cu tramvaiul 21, de Doamna Ghica am intrat într-o țară străină. Casele de pe margini se răreau, se arătau lacuri murdare, pe malul căror femei cu fuste crețe își spălau covoarele. Sifonării și centre de pâine, magazine de vin și de pește. Stradă goală, dezolantă, nesfârșită, șaptesprezece stații de tramvai, cele mai multe fără refugiu și fără sens, asemenea haltelor de cale

ferată din plin câmp. Mame în rochii cu imprimeuri, cu câte-o fetiță de mână, mergând spre nicăieri. Câte-o căruță plină de sticle goale. Centre de butelii unde se stătea la coadă, de seara, pentru ziua următoare. Străzi perpendiculare, prăfoase, ca de sat, cu duzi pe margini. Zmeu încâlcite în sărmele electrice dintre stâlpii de lemn dat cu gaz.

Am ajuns la capăt după o oră și jumătate de legănat în tramvai. Cred că ultimele trei-patru stații am rămas singur în tot vagonul. Am coborât într-un mare rond, unde tramvaiele întorceau ca s-o ia din nou, sisific, pe Colentina. Ziua înclina către seară, dar rămânea chihlimbarie și spectrală, mai cu seamă din cauza liniștii. Aici, la capătul lui 21, nu era nici țipenie de om. Hale industriale, lungi și cenușii, cu greamuri înguste, un castel de apă în zare, o livadă cu pomi literalmente negri de păcură și gaze de eșapament în interiorul cercului larg al șinelor de tramvai. Două tramvaie goale încremenite unul lângă altul, fără vatmani. Un chioșc de bilete închis. Contraste puternice între lumina trandafirie și umbră. Ce căutam acolo? Cum aveam să trăiesc într-un loc atât de îndepărtat? Am luat-o pe jos către castelul de apă, am ajuns la rădăcina lui, unde se afla o ușă cu lacăt, am privit cu capul dat pe spate sfera care sclipea în cer, la capătul cilindrului tencuit alb. Am trecut mai departe către... nimic, către pustiu... Acolo se termina, mi se părea, nu orașul, ci realitatea. O stradă care se facea la stânga purta, pe o tabliță, numele pe care-l căutam: Dimitrie Herescu. Undeva pe strada asta trebuia să fie școala, școala mea, prima mea slujbă la care urma să mă prezint pe 1 septembrie, peste mai bine de două luni. Clădirea vopsită în verde și roz a unei Automecanica nu reușea să distrugă atmosfera de sat a locului: case cu olane, curți cu garduri putrede, câini în lanț, flori de

mahala. Școala era pe dreapta, la câteva case de Auto-mecanica, și era și ea, firește, pustie.

Era o școală mică, un hibrid în formă de L, cu un corp vechi, crăpat și cu geamuri sparte și, în fundul micii curți, un corp nou, și mai dezolant. În curte, un panou de baschet strâmb și fără plasă la inel. Am deschis poarta și am intrat. Am făcut câțiva pași pe asfaltul curții. Soarele tocmai începuse să coboare, aşa că un nimboz de raze se aşezase chiar pe acoperișul clădirii vechi. Țășneau de-acolo, trist, negru într-un fel, căci nu luminau nimic, ci sporeaau singurătatea inumană a locului. Mi se strânsese inima: aveam să intru-n școala asta încrănită ca o morgă, aveam să înaintez, cu catalogul sub braț, pe culoarele ei vopsite verde închis, aveam să urc la etaj și să intru în vreo clasă necunoscută în care treizeci de copii străini, mai străini decât dacări din altă specie, mă așteaptă. Poate chiar atunci mă așteptau, tăcuți în băncile lor, cu penarele lor de lemn, cu caietele lor îmbrăcate în hârtie albastră. La gândul acesta mi s-a ridicat părul de pe brațe și, aproape fugind, am ieșit în stradă. „Oricum, n-o să rămân toată viața profesor“, mi-am spus pe când tramvaiul mă reîntorcea în lumea albă, pe când stațiile rămâneau în urmă, casele se-nde-seau și oamenii populau iarashi pământul. „Doar cel mult un an, până să fiu luat în vreo redacție, la vreo revistă literară.“ Și primii trei ani de predare la școala 86 n-am făcut, într-adevăr, decât să-mi hrănesc iluzia asta, aşa cum unele mame-și alăptează copiii mult după vremea când ar fi trebuit să-i înțarce. Iluzia mea crescuță cât mine de mare și tot nu mă-nduram – și-ntr-un fel nu mă îndur nici azi – să nu mă deschei la piept, măcar din când în când, și să n-o las să mă canibalizeze cu voluptate. Au trecut anii de stagiatură. Vor mai trece vreo patruzeci și-am să ies la pensie tot de-aici. Până la

urmă, n-a fost chiar aşa de rău pân-acum. Am avut lungi perioade fără păduchi. Nu, dacă stau să mă gândesc, n-a fost rău la școala asta, și cât a fost poate că a fost spre bine.

3 Uneori îmi pierd controlul mâinilor de la coate în jos. Nu mă tem, câteodată aş spune chiar că îmi place. Se-ntâmplă pe neașteptate, din fericire numai când sunt singur. Scriu ceva, corectez teze sau îmi beau cafeaua, sau îmi tai unghiile cu cleaștorul chinezesc, și deodată-mi simt mâinile foarte ușoare, de parc-ar fi umplute cu un gaz volatil. Se înalță singure, îmi trag în sus brațele din umeri, levitează vesele prin aerul dens, întunecat-sclipitor, din cameră. Mă-nveselesc atunci și eu, mi le privesc de parcă le-aș fi văzut prima dată: lungi, fine, cu oase subțiri, cu puțin păr negru pe falangele degetelor. Sub ochii mei fermecați, încep să gesticuleze singure, elegant șiizar, să spună povesti pe care surzii, poate, le-ar înțelege. Degetele mi se mișcă atunci precis și infailibil, în serii de semne ininteligibile, cele de la mâna dreaptă întreabă, cele de la stânga răspund, inelarul și degetul mare se-nchid în cerc, degetele mici răsfoiesc ceva, încheieturile pivoteară cu o energie zveltă de dirijor. Ar trebui să înnebunesc de frică, pentru că altcineva, în propria mea minte, comandă mișcările astea atât de evident calificate, disperate după decriptare, și cu toate astea rareori mă simt mai fericit. Îmi privesc mâinile ca un copil dus la teatrul de păpuși, care nu-nțelege ce se-ntâmplă pe minuscula scenă, dar e fascinat de agitația ființelor de lemn cu păr de ată și rochii din hârtie creponată. Însuflețirea autonomă a mâinilor